

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

19450

Realskolen

Nykøbing paa Mors.

1897.

Statens pædagogiske Studiesamling
København V.

Efterretninger

om

Realskolen i Nykøbing Mors

for

Skoleåret 1896—97,

ved

Ågel R. Hansen,
cand. teol.,
Stolens Bestyrer.

Nykøbing M.
Under. Nielsens Bogtrykkeri.
1897.

I.

Fugle Småsange.

De komme, de komme, de tyngende Dage,
Da Sommerens Fugle mod Syd ville drage,
Fra Grenene falde de visnede Blade,
Og Sneen vil ligge paa Vej og paa Gade.

Og Solen af Skyer er skjult for vort Øje,
Men Haabet dog lyser til os fra det høje,
Det skal atter lysne, og Tiden skal komme,
Da Vaaren os fryder, naar Vintren er omme.

Thi han, som har Solen og Stjernerne dannet
Og Bjærgene rejst og sat Grænser for Vandet,
Som Stormene styrer og Havenes Bølge,
Har sagt os, at Sommer paa Vinter skal følge.

Saa skal da nu trøstig din Gerning du gøre,
Og han skal mod Maalet ved Haanden dig føre.
Lad komme, lad svinde, de skiftende Tider,
Dig Herren er nær, naar paa Herren du lider.

Og skulde paa Jorden end Lykken du miste,
 Vær tryg, han vil være din Trøst til det sidste,
 Han svigter dig ej, og naar Livslyset slukkes,
 Saa frygt ej, thi Himmerigs Dør dig oplukkes.

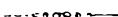
D. J. S.

Nor kære Gud og Fader, som højt i Himlen bor,
 O lad dit Navn os evig helligt være,
 Til os dit Rige komme, din Vilje ske paa Jord
 Som evig i Himlen, dig til Ære.

Du dagligt Brød os skænke, og os vor Synd tilgiv,
 Som Brødre at tilgive du os lære,
 For Fristelse bevar os, og skærm mod ondt vort Liv,
 Thi Riget er dit med Magt og Ære.

D. J. S.

Sprogets Brug i Tale.

(Et populært Foredrag.)

De Betragtninger, jeg her skal tillade mig at fremføre for Dem, have ikke til Maal at slaa store Brod op eller sætte Plow i hidtil udyrkede aandelige Arealer. De skulle kun, om det var muligt, hjælpe med til at luge lidt i et for alle Danske føelles Vænge, idet de i al Fredsommelighed røre lidt ved Ting, der vel tilsyneladende ere smaa, men dog i deres Hævnhed altid aktuelle, altid — om end nof jaa langt ude — Momenter i et af de store Livsspørgsmaal for Sctegterne.

Til at begynde med vil jeg trække Grensen for mit Emne saa skarpt, som det lader sig gøre, ved at minde om, at jeg har kaldt Foredraget „Sprogets Brug i Tale“. Bejsledning i Sprogets Brug til f. r. i f. t. l. i g. Tilkendegivelse er noget, der hører Børnestolen til, er i det hele for stort et Emne til, at der kan læres synnerligt derom i et Foredrag; jeg vil folgelig kun strejfe ind paa dette Omraade, naar jeg nødes til derfra at hente et eller andet, som kan illustrere de Ting, jeg vil behandle.

De Regler for Sprogets Brug i daglig Tale, som jeg skal tillade mig at gøre til Testst for den efterfølgende Udvikling, ere hverken mange eller særlig indvirkede. Jeg skal slet ikke undre mig, om maugen en, naar han hører dem, støffet vil udbyrde: „Var d e t det hele? Det kendte jeg godt i Forvejen“. Thi, ganske viist, paa dette almenmenneskelige Omraade opdager ikke enhver Menneskealder nye Guldmimer. De faa og fattige Kortstrifter, der kunne gives, kendte vore Fædre saa godt som vi; og de lyde i al deres Simpelhed haaledes: Tal h ø j t ! tal i a n g s o m t ! tal t y d e l i g !

Det klinger som saaet priselig fort, og var det saa let gjort, som det er ja godt, saa vilde det vere en smal Sag for os at gøre os forstaaelige for hverandre; Kendsgerningerne visse imidlertid det modsatte. Man siger, at der ikke er noget Ord, vi Daniske gentager saa tit som: „sagde han“, — „sagde hun“, o. s. v.; men jeg tror, der er en Vending, som langt overgaar den forenede i Popularitet, og det er det efter øj atten brugte (og misbrugte): „hva' beha'r?“ — „hva' sa' De?“ som enhver af os gentager de Snese Gange om Dagen, — — et talende Visus paa, at det altsaa ikke maa være saa let at fyldestgøre de omtalte tre Fordringer, som man tænker, navnlig ikke at fyldestgøre dem alle paa een Gang.

Man lægge blot Mærke til den første.

Som bekendt høre vi gerne vor eger. Stemme meget højt, hvad der er en simpel Nøgle af, at de Lydbølger, Øret dør skal opfange, udsendes fra et Værksted, der er anbragt i samme Hus som Høreorganerne, kun en lille Etage længere nede. Ja, mangen Gang synes en Taler, at han har raabt umannerlig højt, og dog kommer der bagefter en til ham og beder ham om en anden Gang at tale lidt frastigere; vedkommende havde desværre ikke hørt Halvparten af, hvad han sige. I Sammenhæng hermed maa bemærkes, at meget saa Mennesker paa rette Tid og Sted huske paa, at der maa tales højere i store end i smaa Værelser, at den Stemmegrad, hvormed vi pleje at tale hjemme i vor Stue, absolut ikke klar til i et Rum, der blot er dobbelt saa stort og en Ålen højere til Loftet, men at Afstand og Rechnouans ville kunne haaledes med vores Ord, at der maaßte, naar de nu Øret, ikke er stort andet tilbage af dem end en forvirret Mumien. Børn kende f. Ex. den Ting saa godt fra deres Skole, hvor saadanne Ord som „Tal højere“, „Om igen“, o. s. v. — udgøre en temmelig væsentlig Del af Replikstiftet, — desværre, maa man sige; thi Skolelivets Timer ere sorgelig sorte og sorgelig hurtig tilbagelagte.

Helt gøre sig til Herre over de forhaanden værende Lyd-forhold er der selvfolgtelig ingen, der kan, alene af den Grund, at ikke alles Høreorganer ere ens udviklede og ens afdannede efter det Rum, hvori der tales, — at endvidere selve dette Rum ved sin Form og ved sin Beklædning kan komme til at gribe forstyrrende ind. De fleste af os kende uden Tvivl den gamle Fortælling om Skriftestolen, der var anbragt i Kirken paa en jaadan Maade, at det, der hvistedes dør inde, om endog nok saa sagte, i Øret paa den lyttende Monk, kunde høres aldeles tydelig paa et ardet Sted i Kirken, og kun paa dette ene Sted, — — hvor saa naturligvis døren sad, som nodigt skulde have Hemmeligheden at vide. — Slige ejendommelige Tilfælde ligge

imidlertid paa mere end een Maade udenfor Sammenhaengen, kunne i hvert Fald som Undtagelser kun komme i Betragtning paa den Maade, at de bekræfte Hovedregelen, — den, at man efter Sted og efter Forhold bør tale saa højt, som man formaar, vel at mætte, iden at Stemmen gaar over til Strig; thi Skonhedslinien bør lige saa lidt her som paa andre Omraader overstrides, — det vil altid hævne sig. Vortset derfra kan man vanskelig tale for højt; jeg siger van ske lig, thi jeg vil ikke gaa saa vidt som en østerriksk Pedagog, med hvem jeg en Gang drofste dette Spørgsmaal, og som i Samtalens Løb flere Gange gentog: „Zu laut kann man überhaupt nicht reden.“ — Den gode Mand vilde næppe fastholdt sin Opfattelse, hvis han havde hørt to københavniske Fislerkoner stændes.

Den anden mere udvortes Anvisning skulde altsaa være den: Tal langsomt! — Et gammelt Ordsprog siger: „Spis langsomt, min Dreng, saa er det utroligt, hvad der kan gaa i dig“. Jeg tor maaske for Tilsaetdet omredigere det saaledes: „Tal langsomt, min Dreng, saa er det utroligt, hvad der kan gaa — i os and're!“ Det er kun yderst sjeldent, at den hurtig talende tillige besidder Evnen til at skille Ordene saaledes ad, at de alligevel høres, at de let og med uomtvistelig Betydning gaa igennem den lyttendes Øre. Paa denne Kendsgerning byggedes en Mængde af de saakaldte Kældermænd, som forlystede vore Foreldre og Bidsteforeldre, — Tveetydheder, som, samtidig med, at de nævnede et Ord, hos den lyttende tendentioft fremstalte Forestillingen om et andet Ord, et andet Begreb. Jeg skal aldeles eksemplvis nævne den gamle — af hvert Skolebarn kendte — Wittighed om „de sorte Snegle“ (>: de sortes Negle), som ere hvide, — eller mindre om den formunderlige Bansfabning, man laver et Meneste om til, naar man fortæller, at han har „ti finger paa hver Haand, fem og tyve paa Hænder og Hodder“ (sej Tegnsætning) Det, der her paa en gansje pudsig — maaske vel barnlig — Maade spekuleres i, er netop den Forvirring af Begreberne, der skal fremstaldes hos Tilhørerne ved en forceret Fremfigelse af Ebene Men de nu skulde gerne undgaas i det daglige. Hvor merker man dette tydeligere end overfor en jappende Foredragsholder? Selv de bedste Tanker, fremførte i Ord, der jage hinanden som vilde Rugle, ere i Virkeligheden fastede ud, — om ikke som Perler for Svinene, saa dog som Fjer for Bindene. Thi selv om hvert Ord blev forstaet, og forstaet af alle Tilhørere, hvad vel under de Forhold maa anses for utankeligt, saa er det absolut ikke til at forlange, at Tilhøreren intellektuelt skal kunne følge med, skal være i Stand til at drøfte det, han hører; thi det Tankearbejde, som dertil udfordres, og som man vel maa erindre,

at den talende har lagt bag ved sig, skal den hørende først til at foretage, medens der bestandig gives ham myt Arbejde, blot med at høre efter. Det bliver en steeple chaer over Stof og Sten, hvor almindelige dodelige hurtig løbe træt.

Med det tredje Punkt paa Dagsordenen komme vi unegteligt til den af Anvisningerne, som er den væsentligste af dem alle, idet Fordringen til Tydelighed i Talen, som De let ville se, har en dobbelt Side, den ene gennem paa det rent mekaniske, den anden paa den i neder Tydelighed, den organiske Sammenhæng mellem Ordene, der er den nødvendige Betingelse for, at de kunne blive Budbringer for en Tanke.

Den mekaniske Tydelighed skulle gaafste vist synes at komme af sig selv, naar de to følgaaende Forskrifter overholdes. Det viser sig dog i Praksis ikke altid at slaa til; dette har sin Grund i, at det legemlige Apparat, som er givet os at arbejde med, kan have Skavanker af forskellig Art og derved berede os Vansteligheder, som først skulle overvindes. Heldigvis er dette noget, der lader sig gøre, og for saa vidt er Evnen til at tale tydelig en Førerdighed, der kan erhverves som enhver anden. Hvor mange Mennester maa ikke anvende en energisk Selvdisiplinering paa at venne deres Tingne af med at læspe, deres Tænder af med at lave Hvislelyde, deres Næse af med at holde alt for kærlig fast paa de Luftstromme, Talen sender ind paa dens Enemærker! Hvor mangen en har ikke ved iherdig Flid arbejdet sin Talestemme ud af en tyk, tung og grodet Ensformighed, der lod alle Ord flyde sammen til en nartikuleret Summen, frem til Hørighed, Tydelighed og Forståelsighed, ja Weltklang! — For dem, der enten for egen Regning eller for andres skulle tage Haand i et jaadant Arbejde, er der visse Ting, det kunde være tjenligt at henlede Opmærksomheden paa, først og fremmest følgende.

Ethvert Sprog har mindst tre Gange saa mange Konsonanter som Vokaler. Af de sidste findes, selv om man tæller alting sammen, højst u. i. Masser af Ord stavet følgelig nojagtig med de samme Konsonanter, men med forskellig Vokal; man vil f. Exs paa Dansk kunne grieve næsten i følge to af de mest bemyttede Konsonanter og lave Ord ud af dem ved at anbringe en Vokal imellem dem (haaledes af dog m: Dam — dem — Dom — dum — daem — dom); man kan endvidere, om man vil, vende op og ned paa de haaledes dannede Ord og igen faa nye Ord frem (Mad — med — Mod — mod). Jeg forteller ikke dette for at give Anvisning paa Indrettelser af et myt Puzzlespil, men for at gøre opmærksom paa, hvor stor Forsigtighed der i Virkeligheden burde vijes i Omgangen med det Ordforraad, Sproget byder os, særlig i Udtalen af Vokalerne.

Eksampler paa Fejstydning ved u forsigtig Brug kunne nævnes i Hobetal; vi have alle stødt paa dem, værgret os over nogle og moret os over andre (som naar det bekendte gamle Ord „Man skal ikke give Djævelen Rum“ ved en lidt mere a a b e n Vocalisering laves om til en Advarsel mod at give Djævelen Rum). Jeg har kendt en Landsbydegn, for hvem alle Vokaler uden Undtagelse blev til a a; at synge „Haanen klaaffer maand'laag“ var denne kære Mand's mindste Følelse; man tænke sig blot, hvilken Skærenes Musik der blev, naar han førte an til „Nu titte til hinanden“.

Desværre er det nu netop en af Danmarks Skadesynder, tror jeg, at udtales Vokalerne urent. Det grimmeste a i tuinide Miles Omfreds høres maaßke hos Befolkningen i København — særlig i de karreligere Lag —, men hverken Øboer eller Syde kan sige et a saadan, som Svenskerne eller vore sydlige Nabover (der dog ere vore Stanunesrænder) Til Gengæld rose Udlæsningerne os for vor gode Konsonantudtale, Ennen til at karakterisere Medlydene i deres Klang, saadan at Korveksling ikke let finder Sted. Dertil skal dog bemærkes, at vi have adskillig lettere Arbejde i ja Hensende end de fleste fremmede. Vi have f. Eks. kun eet s. mens Tyksterne have hele 4 (c, s, š, sch, som den dannede Tykster virkelig udtales med tydelig Nuance); — vort g og vort d funne snart udtales blodt, snart haardt, men g'et bliver aldrig til j (som ofte paa Svenskt) eller til sj (som paa Franskt), — og d'et bliver aldrig til t (Tykst) etc. etc. — — Nej, langt fra at rose os for den Ting, bor vi maaße snarere undre os over, at vi med de Lettelser, Sproget paa en Maade byder os, ikke gøre vore Sager bedre, men at der alligevel hver Dag foregaar Masser af Lemlæselselser og vitterlige Mord paa øgtbare Konsonanter, der næsten intet have bedrevet. — At Skolebørn funne sige R n u eller R n u j i Stedet for Knud, kan joa dejlig undskyldes (de lære jo nok at sige det bedre), men at en Skuespiller siger n for l og i det højstidelige Djeblik (i 3dje Alt?) titulerer sin Genstand: H u n d e - M ø! og fortæller, at han e " d s f e r hende, — burde straffes med Vand og Brod, subvidicert — hvis der da er formidlene Dristændigheder — med U d p i b n i n g

Paa dette Punkt ligger der for Forældre, vel særlig for Modre, en betydningsfuld Opgave, nemlig den at passe paa Småfolkene i den Tid, de lære at tale, lægge Mærke til, hvordan de sige Ordene, og maaße opdagte, hvor Vanfæligheden for hver af dem særlig stikker. Der kan jo utvivlsomt gøres en hel Del, mens Stemmeorganerne endnu ere unge og ikke have lagt sig efter at arbejde ad de Reje, der nu for hver enkelt af

dem ere de genneste, og som han deraf følger i Overensstemmelse med den Regel. Hvor Grædet er lavest, ville alle over!"

Idet vi gaa over til den anden Side af Sagen, den i ndre Tydelighed, som baseres paa en formulmæssig Sammenfædning af Ordene til Sætninger og Sætningerne til en Menning, bevirge vi os ind paa en stærkt grygende Grund; Faldgarnene og Haerne ere i Virkeligheden her saa mange og saa forskelligartede, at man maa indstreeke sig til at advare mod de almindeligste. Ærrestræt gør da moesten seje Gruppering af Ord og Sætninger. Det er ikke altid let at udtrykke sig i Korthed; og dog er det tit en Nødvendigled; men maa skynde sig, for Tid er Penge, og det geælder om „at faa det sagt“ i en Hart. Saal kommer stundom de Ord og Sætninger til at staar sammen, som egentlig først paa anden Haand have noget med hinanden at gøre, medens de som formulmæssig høre sammen, maaesse anbringes i hver sin Ende af Punkturnet. — Maar et Skovshovedblad meddeler, at „Fisker Clemmensen er tiltalt for Rorsog paa at prække Hornfisk paa Landliggere, der have været raadne i flere Dage“, saa er dette kun lidet pænt gjort af Afske Clemmensen, men mindst oversor Hornfiskene. Meddeler derimod Adresse-Avisen, at en Skrivepult er til Salgs for en høj Kontormand med Juede Ben, saa er det nægteligt den høje Herre, det jer fort ud for, isald han findes. — En temmelig ubekvem Livsens Vandring synes de Studenter at skulle faa, hvem en Familie af Mellemklassen tilbyder Værelser til Leje, isald „de vilie gaa igennem hinanden“. Saal meget lydere synes det til Geingold at se ud i Klærekøgade Nr. 19, hvor et Værelse kan faas til Leje paa Solsiden af en Mandsperson. — Ganske vín ere de værste af den Slags Bommerter altid lavede, men ret kunne Blomster kunne faamind hver Dag plusses ud af de store Blades Annonceafdeling; og det er altid Avertissemencets Ophav, der lærer Ven for det; Bladene kunne selvølgelig isle paataage sig at rette Stil for deres Kunder. — Gennem lange Tider læste jeg mellem de stereotypiske Reklamebekslninger for Hoff's Malteksraft følgende Paradevending: „Efter fort Tids Brug i opvarmet Tilstand har min Hæsched ganske forladt mig“. Ja, en navngiven kobenhavnst Kommunelæererinde (forudsat, at ikke baade Navn og Læererinde er Fantaasi) skriver saa godt som hver anden Dag om et af vor Tids bekendte Under-værker: „Efter i nogen Tid at have lidt af Mørvejmerter har Boltakofset paa faa Dage helbredt mig“. Det var onskeligt, om det ogsaa havde helbredet hende for den Daarlighed at skrive slet Danst.

Godt er det naturligvis, at Folk som Regel udtrykke sig et Nummer rigtigere i den mundtlige Læssted end i den skriftlige;

den daglige Tale vilde ellers i mange Tilsælde blive en udvidet Udgave af Rosenkildes Brøvleroman, og uheldigvis er det jo netop kun i e Horshyndelser, der træffes fraa Prent, man med noget Resultat kan attrapere; de mange, som mellem Aar og Dag paa den mundtlige Overleverings brude Landevej trove deres trygge Gang i enem Holstet, saa være fuglefri. Man kan ganske vist blive straffet paa sin Mund", men kun for Ord, der krenke andre Mennesker eller bestaaende Anordninger og Myndigheder; selv de mest gravrerende Majestæt-formærnelser m o d S p r o g e t gaa ustraffede hen, mens vi gladeligen syuge: „Vort Modersmaal er dejligt, det har saa mild en Klang".

En anden Kilde til Vanskeligheder er Brugen af F r e m m e d o r d. Her har alle Dage været et meget kildent Punkt, idet Sprogets vildeste Dyderdragoner have holdt paa, at saadanne Ord flet ikke skulde bruges. Der har, som man maaesse ved, endog været Tider, da Hørkæmperne for det rene Sprog forle et formeligt Lovstog mod et laante Lid, i suid vor forlangte, at en A l l é skulde hedde en T r e r a d, et K o n t o r et T e l l e r u m eller en S k r i v e s t u c (ondstabsfulde Grunfere foreslog, at man skulde kalde en t e o l o g i s k S t u d e n t for en „gudsvidenskabelig Vin du paa legger", fordi Ordet studente ere undertiden passende kan gengives ved det danske Ord l æ g g e Vin d paa noget. Negtes kan det ganskevist ikke, at mange fremmede Ord ere komme ind i Dansken paa hine Tider, da det i visse Kredse betragtedes som simpelt at tale sit Modersmaal, og man med Hlid lagde sig efter at bemytte tyske og franske Vendinger — Tider, da selv en Prins, der nærede megen Antipati mod Thyslen, ja endog af sin egen Moder spydig kaldtes den danske Prins, kunde spørge en af Moltkerne, om han „havde talt den iranske Gesandt i Dag" (t a l t = t a l t m e d, i Lighed med det tyske eine n r e d e n — tale med en) Adelsmanden, der var lige saa sjældnlig stemt oversor Indsnigelser fra fremmede Sprog og — som det lader --- nok saa meget paa sin Post imod dem, svarede (om Krøniken ikke lyver): „Nej, Deres Kongelige Höshed, jeg har ikke tal t ha m i Dag, men jeg s p i s t e ha m t i l Mi d d a g i Førgaars!"

Fremmedord, der bemyttes enten af nedarvet Slendrian eller af forloren Finhed eller Slaberi, fortjene selvfolgelig kun at jages paa Porten, og Masjer af saadanne Ord ere da ogsaa længst viste „über alle Berge". Men der er nu en Gang dem, vi ikke k u n n e blive af med, enten fordi de ere blevne for gamle i Maarde og have erhvervet sig Borgerret i det fremmede Land, eller fordi de overhovedet ikke lade sig oversette, idet der Begreb, de betegne, ikke har sin oprindelige Nod i vort Folks

Naturel. Man har forsøgt at erstatte dem med Ord, som man, tit med megen Behændighed, dannede af kendte Ordstammer, men uden synderligt Held; det var, som om det hævnede sig, at de varne blevne til ved en Slags Bold og ikke formede ud af Ølfets sproglige & evidithed; de fik i hvert Fald i deres Øre, der skulle bringe dem fuldt saa meget Karakter af Fremmedord som de, de skulle fordrive, — og bleve ikke hængende.

Men een Ting tør naturligvis slaas fast, enten man saa holder af de fremmede Ord eller ikke, og det er, at intet er værre end at anvende dem paa de fejle Steder. For den Ting bor man vogte sig som Nat for Semney. At bruge fremmede Ord uden at kende deies Betydning, er en Humbug, noget nær af jammel Art som, naar en Bank udsteder Papirspenge for Waluta, den ikke ejer. Allerforkasteligt er det, naar de paagældende Fremmedord aldeles ikke høre til de uoversættelige, men meget godt kunne gengives paa Dansk. I den Henseende har imidlertid et vist Dannelsestrin en Gang en hyggelig Tilbøjelighed, maaske en aparte Form for honnet Ambition, i hvort Faldesto lige saa udpræget, som andres Hang til Drif og Spil — Saadanne kære Medmennesker turde der være Grund til at tilraabe en venlig Advarsel. — At presentere sin Riche, naar man mener Riche, — at rose en Skuespiller for den intelligente Maade, hvorpaa han figer sine Republikker (Replikker), — at prale af, at man har været med i en stor Præsttitioen (Procéssion), — at lade Hesten gøre Kaprioler under den elstedes vinduer, naar man dog nærmest havde tenkt at lade den gøre Kaprioler for at rive sin Ejernands Dualighed som Dressør, — at dyrke „Gentagelsens Lov“ ved saadanne Mundheld som „der er Differangse i Køkkenen“ — etc. etc. — alt saadant er, som alt bemærket, mere end en uskyldig Udslevering til Latteien; — det er en Leg med sproglige Tændstikker, som er saa meget mere farlig, som den aldrig kan blive forbudt. — Maa jeg saa hellere bede om den Dreng, der troede, at Kalife nu regerede i Kalifornien; det ved man da, hvad er.

Reglernes Regel for Tydelighed i Talen bliver naturligvis den, at der skal være Sammenhæng eller — for en Gang at bruge et almindeligt Fremmedord — Logik i det, vi sige. Vi maag ikke begynde i Vest og ende i Øst, ikke fremsette en Paastand og med de derpaa følgende Forklaringer i Virkelig-heden, bevise det modsatte. — Sige andre Mennesker imod, er ikke rare; som bekendt har en af vore Digtere, E. Bogh, engang paavist, at den nemmeste og sikreste Vej til at blive, hvad man almindelig forstaar ved et herligt Menneske, er aldrig at sige imod; det er dog ikke den spøgfulde Digers Menig at ville tilraade en saadan aandelig Selvopgivelse, og der er

vel heller ikke det Menneste til, saa uselvstændigt, at han ikke en Gang imellem kommer til at sige en eller anden imod. — Men sige sig selv i mod! — det skulde man ikke gerne. — Og dog er det en Historie, der passerer hver Dag, og som vi mere os meget over, saa længe vi ikke selv spille Hovedrollen i den, thi da faar den Braad, Ceren indeholder, en fedelig Aldresse. Det vil imidlertid ikke røre nogen paa en generende Maade at høre om to københavniske Kullermødre, der have været oppe at slaas, og af hvilke den ene for Metten giver følgende Forklaring over Begivenhedernes Gang: „Ser De, Hr. Assessor, det var i de Dage, jeg ingen Arbejde havde, saa sad jeg lejlighedsvis paa en Bænk i vestre Glacis, og jeg sad saamænd i mine egne Tanker og tænkte paa ingen Ting; saa kom Peddersen og sad sig ned paa den anden Ende; og saa . . . ja, jeg sa' ingen Ting, og han sa' heller ingen Ting, og saadan tog det ene Ord det andet, indtil Peddersen blev grov, men saa sa' jeg rigtignok til han: „Bil Du holde din Kæft, naar du taler med mig! Ja, og saa kom vi op at slaas!“ — „Ja, det kan nu være meget godt, — siger maaske Assesoren, — men hvem af jer slog først?“ — „Ja, ser De, Hr. Assessor, det er nu ikke saa lige at sige; først tror jeg nok, at jeg slog først, men saa slog han først“. — — Selv Fagfolk kunne jo i Distraction komme galt af Sted, som Skolemesteren, der under en Meeslingeepidemi hver Morgen ved Indtredelsen i Skolen undersøger Situationen og stundom bemærker: „Nu ser jeg sandt for Dyden igen en Dreng, der ikke er der!“

Jeg har sagt, at en stor Del af de saakaldte Kældermænd eller Braendere var byggede paa Lydighed mellem Ord, der bleve skrevne ens, eller udtaltes ens, eller maaske begge Dele, men som havde forskellig Betydning. — Paa Forsyndelser mod den logiske Sammenhæng har Folkevittigheden statueret endnu flere Eksempler, af hvilke de læririgste maaske ere de saakaldte „Lorianere“. Loria var en københavnif Søde, der, — hvis Saagau taler Sandhed, — udmarkede sig i lige Grad ved sin Forærlighed for Kældermænd og sin absolute Mangel paa Evne til at genfortælle dem; han var nemlig saa uheldig altid at glemme Pointen i Historien. Naar en Befindt standsede ham paa Gaden med det overrastende Spørgsmaal, om han havde hørt, at Provst Münther sidste Søndag havde prædiket i e d en r o s e n f a r v e t P r æ s t e k r a b e paa, og til Lorias Baaftand om, at det var Løgn, smilende mindede ham om, at der ogsaa fandtes h v i d e Roser, saa fandt Loria naturligvis denne Vittighed glimrende og maatte ud med den til den første, den bedste, han traf paa. Uheldigvis formede han Spørgmaalet derhen, om vedkommende havde hørt, at Provst Münther sidste

Søndag havde prædiket med rose nr. 6 Kravé paa, — en Historie, der selvfolgelig blev draget sicert i Twivl. Ubeskrivelig stal da den Overlegenhed og Patos have været, hvormed Lorvia afleverede Finalen: „Ære Ven! De glemmer, at der også findes hvilte Roser!“

Et velbekendt Raad turde det være paa sin Plads at bringe i Grindring, hvor Spørgsmaalet drejer sig om tydelig Tale; det er dette: „Udtryk dig i Korthed!“ En stor Fordel er det at kunne gøre sig forstaaeligt uden for mange Ord, en Fordel baade for Meddeler og for Modtager. Noget saadan har også været den københavnske Prests Losen, der engang, hvor Taleen var om at klassificere Prædikener, sagde: „Jeg deler alle Prædikener i 4 Kategorier; første Klasse ere de forte og gode; efter dem foretrækker jeg ubetinget de forte og daarlige; maa jeg saa bede om de lange og gode, og til sidst om de lange og daarlige.“ — At hver Tid har sine Skifte, er en Sandhed, der finder sin Anvendelse også paa Talens Omraade. Der har været Tider, hvor det hørte til Domelse og fin Tone at udtrykke sig saa suorlest og saa sirlig som muligt; under Anstrengelsen for at finde filse og aendrige Bendinger torrede jo stundom al Gæst og 'raft' ort af den Tanke, Ordene skulde udtrykke, saa at Talen i Stedet for at blive et levende Spejlbillede af noget aandeligt blev en pyntet Roksdukke, der til Kød kunde træde i Rapport til Forstanden, ikke let til hjertet. — Derned skal det naturligvis ikke være neglet, at også Bestrebelserne for at fatte sig i Korthed kunne føre for vidt. Det vilde næppe være tilraadeligt for Folk i Almindelighed at udtrykke sig som Mr. Dinale i Pickwickklubben. Man husker måske den Scene, hvor han sidder paa en Vogn sammen med nogle andre Herrer og skal føre gennem en meget lav Porthvelving; han vil advare sine Rejsfæller imod at flaa sig og raaber derfor til dem: „Ned med Ho'det, ned med Ho'det! Farligt Sted! Forleden Dag — høj Dame — samme Vej — med mange Børn! — Høj Dame sad og spiste Smørrebrod — glente Port — ! Bums!! Børn saa sig om! Rædsomt! Mors Ho'de væg! — Smørrebrod i Haanden — ingen Månd at putte Smørrebrod i! Rædsomt, rædsomt!“ — Her — som overalt — er det naturligvis Middelvejen, der er den bedste; men desverre stal den jo være saa vanskelig at finde, — den er i hvert Fald ikke affat paa Generalstabssortene.

Et lille selvstændigt Territorium af den menneskelige Tale vilde jeg gerne hellige et Par Ord, inden jeg slutter; det er den saakaldte Øplæsning eller Højt læsning, ved hvilken jeg som Folk for en Forfatter søger at gøre andre delagtige i hans Tanker. Paa denne Mark øves mange Misgerninger, der figur-

lig taft kunne være saa stemme som dem, vi øve mod levende Mennesker; disse kunne dog jamte sig og kalde medlidende Sæle til Hjælp, medens Forfatteren til et eller andet Værk, der mislæses, bliver nødt til at tie stille, bl. a. af den Grund, at han som Regel er fraværende. Hvad det er for Forpligtelser, vi paatage os, naar vi ville læse noget op, som andre have skrevet, ses lettest, naar vi gaa ud fra at Forfatteren selv er Fortæller, — at han, idet han lægger sin Bog for os, utvivlsomt ønsker, at vi skulle tænke os sidende Ansigt til Ansigt med ham og høre ham tale. Derned er paa een Gang givet Maalst, vi ville naa, og Midlerne, vi maa benytte, hvilke sidste altsaa i Virkeligheden staar i noje Sammenhæng med de Maad, der alt ere gynde for Talens Brug. Eventuelt kunne de formuleres i den Hovedregel: *Væs naturlig! læs, som et Menneske taler!* Hvorfor sige Born, naar vi ville læse en Historie for dem: „*Bil du ikke hellere fortælle en?*“ Fordi det, vi siger, klinger naturligere og mere vedrørtig i deres Øre end det, vi læse op af en Bog Altsaa læs, som et naturligt Menneske taler! Vanlys saalet den falske Patos som den svonne Oprensning; den personlige Meddelelse af et aandeligt Indhold vil i ingen af disse Meddelesesformer føre med sig det Moment af Velæring, uden hvilket Oplæsningen bliver væsentlig resultatlos. — Der vil blive indvendt, at det ikke ligger lige let for alle at tænke sig ind i Eks. i de Skitser, en Digter eller Forfatter fremstiller, paa en saadan Maade, at de ligesom tegnes paa my gennem Oprensningen. Dette er rimodsigeligt, og Sagen er jo desværre ogsaa den, at saa simpel Tingen lyder i sin Teori, lige saa vanskelig er den at udføre i Praksis. Men Ideal'et s. r. Ti egne'scu af en Digters Værk er vel næppe hellere den, at det — som en anden Medicin — gives os ind med Skeer. — Det er utroigt, hvor meget selv nørrede og undviklede Væsere kunne saa ud af en Bog naar de følge den se:v. Jeg tænker, det kommer af, at den menneskelige Fantasi til syvende o. i sidst er den bedste Erstatning for at ydre Apparat, og at denne, naar jeg læser for mig selv, ikke bindes af noget Baand; den kan ma'e Bogens Hæte for mig just saa store og saa gode (eller sao smaa og saa onde), som jeg ønsker, de skulle være, — og Forfatteren med mig, — ma'e dem i hvert Ha'd b'dre, end nogen Oplæser eller Stnespiller kan gøre det. Den kan udstyre Hand'ingen med et Sceneri, som selv den mest ypper ige og rationelle Gengive se paa en Skuep'ads ikke vi de formaa at opvise Mågen til. — Jeg tænker, det er af en lignende Grund, man holder for, at Tegning r. der ere let og løst stifterede, med saa Linier og uden stærk Schattering, ere dem, der fornøje Born mest og ogsaa ere dem gavn'igst. Den barn'ig frødige, utræn-

rede og uforståede Fantasji sy'der ud, hvad der mangler, og bringer maaſte netop derved mere ud af Billedet, end om Barnets Tanke b'ev tonget i Vedebaand af Tegneren. — Men som sagt skal en Ærfakters Tanke og Skiftelser meddeles mig gennem Tredjemænd, saa maa denne ikke tage sig Arbejdet let; han maa udføre det med Trostab og Sandhed, den Sandhed, som her vil sige *Naturlighed*.

Det gaar mig, idet jeg slutter mit Foredrag som det formodentlig gaar mange andre i samme Kasus. Udv kaarlig mindes man alt det, man havde tenkt at ville sige, og føler nu med Se'verkendelse, hvor lidt af det man egentlig har faaet frem. „Det burde have været Roser . . . !“ begynder F. B. Jacobsen et af sine Digte. „Det burde maaſte været en Bog!“ slutter Foredragsholderen i Fø'elsen af, hvor lidt han har sagt. — Dog nej! Bogen var muligvis bleven faadan, at ingen havde gjort leſe den, og Fordelen i saa Fald illusorift.

Man lade sig altsaa venligt noje med de „faa, løst trukne, Linier“ og hylde om muligt selv ud, hvad der mang'er; det maa rigtignok i saa Fald blive ad Erfaringens, ikke ad Fantasiens Bej.

A. R. H.

II.

Allmindelig Forberedelseseksamen 1896.

Bed denne Eksamens, som afholdtes i Juni og Juli, mødte som bestiftede Censorer d'Hrr. Adjunkt Stiggaard, Manders, cand. phil., Lærer N. Christensen, Thisted, og cand. polit., Skolebestyrer B. Andersen, Aalborg, — som indbudte Censorer d'Hrr. Pastor B. Hansen, Apoteker Teilmann Friis og Distriktslæge A. C. Faartoft.

Til Prøven indstillede sig:

1. Edward Søager Bach, f. $24\frac{1}{2}$ 80, Søn af Købmand Bach, Thissinghus,
2. Henriette Faartoft, f. $27\frac{1}{2}$ 79, Datter af Distriktslæge Faartoft, Nykøbing,
3. Niels Christian Gamborg, f. $7\frac{1}{2}$ 81, Søn af Sparkefæssedirektør Gamborg, Nykøbing,
4. Niels Christian Gamborg, f. $12\frac{2}{3}$ 79, D. af Rådcelliraad, Herredsfuldmægtig Nielsen, Nykøbing,
5. Ole Gyring, f. $19\frac{1}{4}$ 81, S. af samme,
6. Frida Sidsel Margr. Jensen, f. $11\frac{1}{6}$ 80, D. af Ølhandler Jensen, Nykøbing,
7. Johanne Cecilia Melchior, f. $6\frac{1}{7}$ 78, D. af Skibsbymester Melchior, Nykøbing,
8. Halfdan Thorkild Melchior, f. $20\frac{1}{6}$ 80, S. af samme,
9. Adolph Larsen, f. $25\frac{1}{8}$ 80, S. af Gartner N. P. Larsen, Duxholm Markt.

a.

Gensureringen

var fordelt paa følgende Maade:

I Dansk	{	Hr. Skolebestyrer Andersen,
„ Historie		
I Engelsk	{	— Adjunkt Stigaard,
„ Gramst		
I Matematik,	{	— Kandidat Christensen,
„ Regning,		
„ Naturlære,	{	
I Geografi	—	Dr. Haaartoft,
I Naturhistorie	—	Apoteker Teilmann Friis,
I Tyft	—	Pastor Hansen

b. Karakterliste.

	Ecritig Dansk.	Mandlig Danst.	Engelsk.	Tysk.	Franst.	Engelsk.	Tysk.	Franst.	Engelsk.	Tysk.	Franst.	Aritmetik.	Geometri.	Naturvidensk.	Na udere.	Dansk m. skrif. lige arbejder	Points.
1. Edvard Bach.	g+	mg	mg+	mg.	g+	a+	mg+	tg+	ta.	g.	mj.	mg.	mg+	mg+	84 ¹ / ₃		
2. Henriette Taartoft.	mg+	mg+	mg+	ug	g+	ug+	ug+	ug.	ma+	ua.	mg.	ug.	ug+	ug+	118		
3. Christian Gamborg.	mg+	ug+	mg+	mg.	ug.	mg.	ug.	ua.	ug+	ug+	ug.	ug+	mg.	118 ² / ₃			
4. Ingrid Gøring.	mg+	ug+	mg.	mg.	mg+	g+	ug+	a+	mg+	ua+	ug+	mg+	mg.	mg.	108		
5. Øve Gøring.	mg.	mg+	mg	ug+	mg+	g+	mg.	mg.	g+	g+	ug+	mg.	mg+	mg+	196 ² / ₃		
6. Frida Jensen.	g+	ug+	mg+	ug+	mg+	ug.	ug.	ua+	mg+	ug	ug+	ug.	mg	mg	117		
7. Cecilie Melchior.	mg-	mg+	mg+	ug.	ug+	ug+	ua.	ta+	tg+	tg+	ug.	g+	ma+	95 ¹ / ₃			
8. Haldan Melchior.	g+	mg+	a+	mg+	mg.	tg+	mg+	mdt+	tg+	tg+	mg+	g+	mg.	71 ² / ₃			
9. Adolf Larsen.	ma+	mi+	ma+	mo+	ug+	a.	uo+	ua+	ma+	ma.	ma+	ma+	na+	110			

Til at bestaa kræves $69\frac{1}{3}$ Points, naar Eksamiananden opgiver baade Engelsk, Tysk og Franst,
 65, naar kun Engelsk og Tysk opgives. — I begge Tilfælde kræves $17\frac{1}{3}$ Points i Danst.

Til at bestaa med Udmærkelse kræves 120 Points (uden Franst $112\frac{2}{3}$).

III.

Skolens Bestyrelse.

Rancelliraad H. Nielsen (Formand),
 Konsul A. H. Schade (Mæsiformand),
 Sagfører, Proprietær H. Hagensen (Kasserer),
 Apoteker Teilmann Friis,
 Brygger Carl Johnsen.

Revisorer:
 Boghandler Niels Dyhr,
 Distriktslæge A. C. Faartoft.

Offentlige og private Tilskud.

Af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvesenet
 er der for Finanssaaret 1897—98 tilstaaet Nykøbing
 Realstole et Statsstiftsland, stort 2000 Kr., deraf
 1000 til Fripladser.

Af Nykøbing Kommune myder Skolen en aarlig Under-
 støttelse af 1000 Kr.

Af Thisted Amts Kasse en dito, stor 1200 Kr.

Af Søgaard's Legat er der i indeværende Skoleaar tildelt
 Skolen et Beløb af c. 45 Kr. til Boghjælp (se nedenfor).

IV.

Skolens Samlinger

have i Aarets Löb modtaget følgende Forsegler.

Biblioteket.

Otto Jespersen: Engelsk Grammatik,	tilhænede fra de
A. N. Schneekloth: Dansk Sproglære, respektive Forlæggere
M. Pontoppidan: De forenede Staters Historie,
S. Hutchesson: Skoledreng og Topsøgast,
E. Tang-Kristensen: Kuriose Overhøringer,
Chr. Dahlsgaard: Solglint,	fænkede af
Morsø
Læseselskab.
G. Tang-Kristensen: Forbrydelse og Kvindesnille,		
V. Østergaard: Niels Ribes Eventyr,		
J. Habberton: Min Søsters Børn,		

Den fysiske Samling.

En Haanddynamomaschine,	købte for ministeriel Tilsud.
En Glødelampe paa Stativ,	

Den naturhistoriske Samling.

En fængtraadet Kvabbe (fænket af St. Sørensen VIII).	(for hv. Elev Ulrik Jensen).
Kranium af en Øye (Proprietær Lawach, Refsnæsgaard).	
En Landskildpadde (Joh. Nielsen V).	
Æg af Adselfuglen,	
Koralstok (madrepora verrucosa),	
Paddehatkoral (Fungia echinata),	
Tjurfod (Chr. Tonning VI).	
Natravn,	(tilbyttede).
Urhane,	

Desuden har Skolen fået et Krickesspil forerende af Hr. Fabrikant Messerschmidt.

V.

Lærerpersonale.

Fensmark, Henrik, cand. teol., Naturhistorie i 4de-, 5te-, 6te-, 7de- og 8de-, Regning i 3dje-, 4de-, 5te- og 6te-, Historie i 2den-Klasserne, samt Gymnastik i alle Drengeklasser.

Gedde, Margr., f. Nyholm, ekfam. Lærerinde, Religion i 4de-, 5te- og 6te-, Engelsk i 3dje-, 7de- og 8de-, Dansk i 2den- og 3dje-, Geografi i 5te-, 6te-, 7de- og 8de Klasserne, samt Tidshun med Haandarbejdet.

Gyrling, Valborg, Timelærerinde, Engelsk i 5te, Franskt i 5te- og 6te-, Tegning og Skrivning i 6te-Klasserne, samt Haandarbejde i 1ste- og 2den-Pigeklasse

Hansen, Axel N., cand. teol., Skolens Bestyrer, Religion, Dansk og Franskt i 7de og 8de, Tysk og Matematik i 8de-Klasserne, samt Sang gennem hele Skolen.

Hansen, Frants P., cand. phil., Skrivning i 3dje-, 4de- og 5te-, Matematik i 5te-, 6te- og 7de-, Regning og Naturlære i 7de- og 8de-, Tegning i 3dje-Klasserne.

Mathiasen, Jenny, Regning i 1ste- og 2den-, Tysk i 4de- og 5te-, Historie i 3dje-, 4de-, 5te- og 6te-, Haandarbejde i 5te, 6te og 7de Pigeklasse, samt Gymnastik i alle Pigeklasser.

Nyholm, Dorthea, Dansk i 1ste-, Skrivning i 1ste og 2den-, Religion i 1ste-, 2den- og 3dje-, Engelsk i 4de- og 6te-, Naturhistorie i 3dje Klasserne, samt Haandarbejde i 3dje-, og 4de Pigeklasse.

Simeßen, Øve Heide, cand. mag., Dansk i 4de-, 5te- og 6te-, Tysk i 5te-, 6te- og 7de-, Historie i 7de- og 8de-, Tegning i 4de- og 5te-, Geografi i 2den-, 3de- og 4de-, Naturhistorie i 1ste- og 2den-Klasserne.

Fra det nye Skoleaars Begyndelse ansattes (i den ved Hr. Gades Forflyttelse ledigblevne Plads) Hr. cand. mag. Øve Heide Simeßen som Lærer med Tysk og Dansk som Hovedfag.

Første November f. A. forlod Hr. Løjtnant S. Ravnkilde Nykøbing for at grundlægge en Realstole i Hadsund ved Mariager. — Hr. R. har virket ved nærværende Skole siden dens Oprettelse, altsaa i 11 Aar, og været i høj Grad afholdt og egtet, saavel af sine Medlærere som af sine Elever. — Han havde som Lærer sin Styrke i den usvigelige Samvittighedsfuldhed og Paalidelighed, hvormed han røgtede den Gerning, der var ham betroet, og i sin store Beredvillighed til ogsaa under ekstraordinære Forhold altid at række en hjælpende Haand. Elever og Kolleger, ikke mindst Skolens Bestyrer, ville vide ham Tak herfor, saa vel som for mangen venlig Stund i de sunde Dages Samliv.

Fer Hr. Ravnkildes og Frues Bortrejse fra Den indbød Skolens Bestyrer og en talrig Kreds af Venner dem til et Festmaaltid, ved hvilken Lejlighed de paa forskellig Maade modtog Ridnesbyrd om det gode Omdømme, de efterlader sig, og de venlige Ønsker, hvormed man her vil følge dem i den nye Gerning.

F Hr. Ravnkildes Sted ansattes Hr. cand teol. Henrik Jensen Smarck med Naturhistorie og Gymnastik som Hovedfag.

VI.

Gleverne.

(Navnene ere opførte i Bogstavorden.)

1ste Drengeklasse.

Tage Hansen (Søn af By- og Herredsfoged C. B. V. Hansen).
 Maximilian Müller (S. af Stationsforst. Max Müller, Glyngøre).
 Niels Birthe Ølsen (S. af Gæstgiver Ølsen).
 Ejnar Soelberg (S. af Købmand Soelberg).

1ste Pigeklasse.

Agnæs Marie Hansen (Datter af Skolebestyrer N. M. Hansen).
 Else Marie Madsen (D. af Manufakturhandler P. Madsen).
 Johanne Mührmann (D. af Agent Mührmann).
 Anna Nielsen (D. af Bygmester Nielsen).
 Anna Ølsen (D. af Gæstgiver Ølsen).
 Anna Kirstine Petersen (D. af Købmand H. Petersen).
 Olga Gudrun Poulsen (D. af Landinspektør Poulsen).
 Ellen Margrethe Wulff (D. af Agent Th. Wulff).

2de Drengeklasse.

Børge Hansen (S. af By- og Herredsfoged C. B. V. Hansen).
 Jens Hillers (S. af Manufakturhdsr. Brøndum Hillers).
 Tage Jensen (S. af Øshandler Søren Jensen).
 Niels Rambusch (S. af Distriktslæge R., Sjørup).
 Frederik Wøller (S. af Enkefru H. Wøller).

2de Pigeklasse.

Ellen Brandt (D. af Købmand Jørgen Brandt).
 Sofie Charlotte Hansen (D. af Skolebestyrer N. M. Hansen).

Dagny Hindring (D. af Læge Joh. Hindring).
 Karen Johnsen (D. af Ølhandler Johnsen).
 Christense Nielsen (D. af Bødkermester Nielsen).
 Dagmar Olsen (D. af Gæstgiver Olsen).
 Astrid Sørensen (D. af Sagfører S. Sørensen).
 Wigmar Sørensen (D. af samme).
 Marie Magd. Thomesen (D. af Købmand Chr. Thomesen).

3de Drengeklasse.

Knud Messerschmidt (S. af Fabrikant Messerschmidt).
 Georg Mührmann (S. af Agent Mührmann).
 Sigurd Poulsen (S. af Landinspektør Poulsen).
 Hans Tonning (S. af Direktør Tonning).

3de Pigeklasse

Anna Gyring (D. af Kancelliraad H. Nielsen).
 Agnes Hansen (D. af Pastor B. Hansen).
 Henriette Hansen (D. af Skolebestyrer A. R. Hansen).
 Søa Hansen (D. af By- og Herredsfoged C. B. B. Hansen).
 Naguhilo Hillers (D. af Manufakturhør Brøndum Hillers).
 Kathrine Melchior (D. af Stibsbøgger Melchior).
 Ingeborg Mortensen (D. af Manufakturhandler Mortensen).
 Anna Nielsen (D. af Redaktør A. Nielsen).
 Gudrun Nedsted (D. af Fiskeriasjistent, Løjtnant Nedsted).

4de Drengeklasse.

Karl Joh. Johnsen (S. af Ølhandler Johnsen).
 Emil Madsen (S. af Manufakturhandler P. Madsen).
 Knud Madsen (S. af samme).
 Henry Mührmann (S. af Agent Mührmann).
 Gust Petersen (S. af Købmand H. Petersen).
 Karl Soelberg (S. af Købmand Soelberg).
 Charles Stausholm (S. af Proprietær Stausholm).
 Peter Thomesen (S. af Købmand Chr. Thomesen)

4de Pigeklasse.

- Anna Emilie Christensen (D. af Tømmerhandler Christensen).
 Signe Lægensen (D. af Proprietær, Sagfører H. Juelsgaard).
 Gyde Marie Hansen (D. af Pastor W. Hansen).
 Dajh Hindring (D. af Væge Joh. Hindring).
 Elisabeth Jepsen (D. af Konditor Jepsen).
 Anna Wulff (D. af Agent Th. Wulff).
 Ellen Østergaard (D. af Skomagermester Østergaard).

5te Drengeklasse

- Marius Bach (S. af Købmand Ba.b, Thissinghus).
 Harald Haartoft (S. af Distriktslæge Haartoft).
 Johannes Fjischer (S. af Bogholder Chr. Fjischer).
 Knud Agerholm Jensen (S. af Gaardejer Søren Bæk, Møllerup).
 Nicolaj Jepsen (S. af Konditor Jepsen).
 Svend Tage Røefod (S. af Skoleinspektør Røefod).
 Erik Eriksen Krogh (S. af Tobaksfabrikør Krogh).
 Johan Nielsen (S. af Arrestforvarer Nielsen).
 Peter J. Nielsen (S. af Bygmester C. Nielsen).

5te Pigeklasse.

- Karen Brandt (D. af Købmand Sørgen Brandt).
 Magdalene Christensen (D. af Emailleur Christensen).
 Thora Gamborg (D. af Sparekassedirektør Gamborg).
 Elisabeth Jensen (D. af f. h. Gæstgiver Morten Jensen).
 Dorthea Johnsson (D. af Skræddermester Johnsson).
 Kristine Kristensen (D. af Købmand Kristensen, Bjergby).
 Elisa Melchior (D. af Skibsbygmester Melchior).
 Hansine Nielsen (D. af Arrestforvarer Nielsen).
 Rigmor Schade (D. af Konsul A. H. Schade).
 Nanna Thomsen (D. af Købmand Chr. Thomsen).
 Marie Wøller (D. af Enkefru Wøller).
 Marie Østegaard (D. af Urmager J. Østergaard).

6te Drengeklasse.

- Nichard Christensen (S. af Manufakturhdsr. Carl Christensen).
 Hans Clemmensen Hansen (S. af Pastor V. Hansen).
 Svend Hillers (S. af Manufakturhdsr. Brøndum Hillers).
 Peter Madsen (S. af Manufakturhdsr. P. Madsen).
 Henry Nielsen (S. af Maskinmester Nielsen).
 Johannes Thorsted (S. af Nørværshafrikant Thorsted).
 Christian Tonning (S. af Di. eltor Tonning).

6te Pigeklasse.

- Dorthea Fog (D. af Redaktør H. Fog).
 Dorthea Jensen (D. af fhv. Gæstgiver M. Jensen).
 Mary Meulengracht (D. af Avlsbruger Gato M., Refsgaard).
 Ellen Mortensen (D. af Manufakturhandler Mortensen).
 Anna Reinhardt (D. af Hattenmager Reinhardt).
 Agnes Smith (D. af fhv. Manufakturhandler Chr. J. Smith)
 Elizabeth Wulff (D. af Agent Wulff).
 Kirstine Østergaard (D. af Skomagermeister Østergaard).

7de Drengeklasse.

- Knud Trap Hillers (S. af Manufakturhdsr. Brøndum Hillers).
 Jens Skriver Kloster (S. af Proprietær K. Sennels i Thy).
 Peder Jacobi Pedersen (S. af afd. Skibsfører Pedersen).
 Anders Strunze (S. af Partikulier Strunze).

7de Pigeklasse.

- Hedwig Haartoft (D. af Distriktslæge Haartoft),
 Astrid Gyring (D. af Kancelliraad H. Nielsen).
 Petra Søpjen (D. af Konditor Søpjen).
 Fanny Melchior (D. af Skibsbrygger Melchior).
 Marie Nielsen (D. af Bygmester E. Nielsen).
 Emilie Nyholm (D. af Enkesøn Nyholm, Frederiksøavn).
 Laura Sørensen (D. af Branddirektør Sørensen).
 Elisabeth Thomesen (D. af Købmand Chr. Thomesen).

8de Drengeskæse.

- Peter Andersen (S. af Fisser A., Dueholm Mark).
 Henrik Christensen (S. af Emailler Christensen).
 Albert Clausen (S. af Proprietær Clausen, Bejerslevgaard).
 Marius Dahlsgaard (S. af Lærer Dahlsgaard, Lægind).
 Niels Ebbesen Jøsselfsen (S. af Mineralvandsfabrikant J., Thisted).
 Johan Lassen (S. af Agent, Bogholder Lassen).
 Christian Petersen (S. af afd. Postmester Petersen).
 Anders Schade (S. af Konsul A. H. Schade).
 Christian Steen Sørensen (S. af Opstyrsmand D. Sørensen).

8de Pigeclæse.

- Fanny Nielsen (D. af Redaktør A. Nielsen).
 Johanne Soelberg (D. af Købmand Soelberg).
 Helga Strunge (D. af Partikulier Strunge).
 Ingrid Wøller (D. af Enkefru H. Wøller).
-

Siden sidste Programis Udgivelse ere 21 Elever indmeldte, 38 udmeldte; Skolen har lidt en Del ekstraordinær Afgang under Rubriken „Bortrejste fra Den“ (j: 13 Elever). — Elevantallet er saaledes for Tiden (i Juni) 115, j: 50 Dreng, 65 Piger; af disse 115 ere 105 hjemmehørende i Nykøbing med Lænbsogn, 6 i den øvrige Del af Mors, 2 i Thy, 1 i Salling og 1 i Sjørup ved Viborg.

VII.

Fripladser.

Byraadets Fripladser ere for Tiden tildelte følgende Elever: Jøh. Lassen (VIII), Chr. Petersen (VIII), Peter Sac. Petersen (VII), hver med en hel, — — Steen Sørensen (VIII), Mary Men'engracht (6) og Dorthea Johnsen (5), hver med en halv.

Amtes Friplads er tildelt Magd. K. Kristensen (5).

Staten's Fripladser ere tildelte: Peter Andersen (VIII), Ingrid Wøller (8), Emilie Nyholm (7), Anna Reinhardt (6), Elisabeth Wulff (6), Karl J. Johnsen (V) og H. Mührmann (IV), hver med en hel, — — M. Dahlsgaard (VIII), Jøh. Fischer (V), Marie Wøller (5), Dorthea Johnsen (5), Haufine Nielsen (5) og Christense Nielsen (2), hver med en halv.

Desuden have Børn af Skolens fast anfattet Lærere ekstraordiner Friplads.

Det Søgaard'ske Legat til Boghjælp, stort 45 Kr., er for i Aar bleven fordelt mellem Eleverne: Dorthea Fog (6), Johannes Fischer (V), Dorthea Johnsen (5), Marie Wøller (5), Karl Johnsen (IV) og H. Mührmann (IV).

VIII.
Undervisningssagene
og deres Fordeling i de forskellige Klasser.

(I, II, III osv. betegne Drengeklasser. — 1, 2, 3 osv. Pigeklasser).

	I	1	II	2	III	3	IV	4	V	5	VI	7	VII	8	
Religion	2	2	2		2		2		2		2		1		
Dansk	6		5	4		4		3		3		3		3	
Engelsk					3		3		3		3		3		
Tysk							2	2		2		2		3	
Fransk									2	2		2		3	
Historie				2	2		2		2		2		2		3
Geografi				2	2		2		2		2		2		2
Naturhistorie	2		2	2		2		2		2		2		2	
Naturlære													2		2
Skrivning	5		5	4		4		2		1		"		"	
Mengning	5		5	4		3		2		2		2		2	
Tegning					2		2		1		1		1		"
Geometri									2		2		2		3
Aritmetik									2		2		2		3
Sang	1		1	1		1		2		2		2		2	
Gymnastik	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Haandarbejde	3		3	3		3		3		3		3		3	

I Svømning er der givet Undervisning ved Løjtn. Ravnkilde,
cand. teol. Fensmark og Skolens Bestyrer.
Skolens Svømmestaaade er beliggende i Bugten.

IX.

Fortegnelse

over

Bøger o. a. Rekviziter for næste Skoleaar^{*)}.**1ste Klasse:**

Greensteen og Mæzen: Ny ABC. — Holbech og Mæzen: Læsebog for de første Begyndere, 2den Del. — Chr. Hansens Tabel. — En Tavle. — Et Par Gymnastikstof.

2de Klasse:

Mæzen: Ny dansk Læsebog Nr. 2. — J. Holst: Lille Geografi med Illustrationer. — J. Holst: Skoleatlas, Pris 75 Øre. — Mæzens praktiske Regnebog, 1ste Kursus. — Sannes Skolesangbog for Smaabørn. — Axel R. Hansen: Salmer, Sange og Vers. — Chr. Hansens Tabel. — Tavle. — Gymnastikstof.

3de Klasse:

Valslevs Bibelhistorie. — Luthers lille Katekismus. — Mæzen: Ny dansk Læsebog, Nr. 2. — Listovs Ledetraad i Engelsk I. — Klausens Ledetraad i Fædrelandshistorie med Illustrationer. — J. Holst: Lille Geografi med Illustrationer. — J. Holst: Skoleatlas, Pris 75 Øre. — Erslev & Fedderse: Naturhistorisk Læsebog for Begyndere. — Mæzens praktiske Regnebog, 1ste Kursus. — Sannes Skolesangbog for Smaabørn. — Axel R. Hansen: Salmer, Sange og Vers. — Tabel. — Tavle. — Gymnastikstof.

^{*)} foruden Salmebog, Karakterbøger, Stilebøger etc., samt for Pigerne Svæffe med Tilbehør, Strikkopose, Pose til Liinedsyning.

4 d e K l a s s e :

Balslevs Bibelhistorie. — Luthers lille Katekismus. — Mæzen: Ny dansk Lærebog, Nr. 3. — Listovs Ledetraad i Engelsk II. — Listovs Elementarbog i Tysk. — Rapers Skema til den tyske Formlære. — Rapers tyske Stiløvelser for Forberedelsesstoler. — Bloch: Lærebog i Historie for Realstoler I. — J. Holst: Lide Geografi med Illustrir. — J. Holst: Skoleatlas, Pris 75 Øre. — Mæzens praktiske Regnebog, 1ste Kurssus. — Holdberg: Ledetraad ved Undervisning i Regning med Prof. — Erslev & Feddersen: Naturhistorisk Lærebog for Begyndere. — Sannes Skolesangbog for Smaabørn. — Axel R. Hansen: Salmer, Sange og Vers. — Tabel. — Tavle. — Gymnastiffto.

5 t e K l a s s e :

Aßens: Mindre Lærebog i den bibelske Historie. — Balslevs Katekismus. — Mæzen: Ny dansk Lærebog, Nr. 5. — Listovs Ledetraad i Engelsk II. — Listovs Elementarbog i Tysk. — Rapers tyske Lærebog for Mellemklasserne, sidste Udgave. — Rapers tyske Stiløvelser for Forberedelsesstoler. — Rapers Skema til den tyske Formlære. — Jungs franske Elementarbog, sidste Udgave. — Bloch: Lærebog i Historie for Realstoler I. — Büzger: Historischer Atlas. — Granzows Geografi, Nr. 2. — Erslevs større Landfort for Skoler. — Mæzens praktiske Regnebog, 2det Kurssus. — Holdberg: Ledetraad ved Undervisningen i Regning med Prof. — P. Krogh-Jensen: Aritmetik*). — J. Peteresen: Geometri*. — Lütgens Begyndelsesgrunde af Dyrerigets Naturhistorie, Nr. 2. — Sannes Tøstevnige Fædrelandsange til Skolebrug. — Axel R. Hansen: Salmer, Sange og Vers. — Et Bestift*). — Tabel. — Tavle. — Gymnastiffto.

6 t e K l a s s e :

Aßens: Mindre Lærebog i den bibelske Historie. — Balslevs Katekismus. — W. Horn og Borcknius: Danst Lærebog for de højere klasser. — Listovs Ledetraad i Engelsk III. — Listovs engelske Læsesmykker, 2den Afdeling. — Ad. Hansen: Engelske Versioner. — Lunds engelske Grammatik. — En engelsk Ordbog. — Rapers tyske Lærebog for Mellemklasserne, sidste Udgave. — Rapers tyske Stiløvelser for Forberedelsesstoler. — Rapers tyske Sproglære, sidste Udgave. — En tysk Ordbog. — Jung: Fransk Elementarbog, sidste Udgave. —

* Kun for Deltagere i Matematikundervisningen.

Pio's franske Grammatik. — Abraham & Arlaud: Læsestykke for Mellemklassen. — Blochs Lærebog i Historie for Realskoler II. — Pützgers Historischer Atlas. — Granzow: Geografi Nr. 2. — Erslevs større Landkort for Skoler. — Matzens praktiske Regnebog, 2det Kursus — Jul. Petersens Geometri*). — P. Krogh Jensen: Aritmetit*). — Lütkens Naturhistorie Nr. 2. — Stroms Begyndelsesgrunde af Plantelæren. — Sammes tostemmige Fædrelandsange til Skolebrug. — Axel R. Hansen: Salmer, Sange og Vers. — Bestil*). — Tavle. — Tabel. — Gymnastikfo.

7 d e K l a s s e:

Winkel Horns og Vorcksenius's danske Lærebog. — D. H. Wulffs danske Sproglære. — Listovs engelske Læsestykke, 2den Afd. — Bohjens engelske Digte. — Ad. Hansen og G. Magquinßen: Engelske Læsestykke. — Ad. Hansen: Engelske Versioner. — Lunds engelske Stiløvelser med Glossarium. — Lunds engelske Grammatik. — En engelsk Ordbog. — Kapers tyske Lærebog for Mellemklasserne, 3dje Udgave. — Kapers tyske Sproglære. — En tysk Ordbog. — Abrahams' og Arlauds franske Noveller og Fortællinger. — Pio's franske Grammatik. — En fransk Ordbog. — Blochs Lærebog i Historie for Realskoler II. — Pützgers Historischer Atlas. — Granzows Geografi Nr. 2. — Erslevs større Landkort for Skoler. — Niund Kristenzen: Regnebog for Realskolerne overste Klasser. — Hönel's Logaritmetabel. — Tavle. — P. Krogh-Jensen: Aritmetit*) — P. Holdeberg: Algebra*). — Jul. Petersen: Geometri*). — Et Bestil. — Lütkens Naturhistorie, Nr. 2. — Stroms Begyndelsesgrunde af Plantelæren. — Ellingers Naturlære. — Samme: Tostemmige Sange af nordiske Komponister. — Axel R. Hansen: Salmer, Sange og Vers. — Gymnastikfo.

8 d e K l a s s e:

Winkel Horns og Vorcksenius's danske Lærebog. — D. H. Wulffs danske Sproglære. — Listovs engelske Læsestykke, 2den Afd. — Bohjens engelske Digte. — Ad. Hansen og Magquinßen: Engelske Læsestykke. — Ad. Hansen: Engelske Versioner. — Lunds engelske Grammatik. — En engelsk Ordbog. — Kapers tyske Lærebog for Mellemklasserne, sidste Udgave. — Kapers tyske Sproglære. — En tysk Ordbog. — Abrahams og Arlauds franske Noveller og Fortællinger. — Pio's franske Grammatik. — En fransk Ordbog. — Blochs Lærebog i Historie

*.) Se Note til Side 32.

for Realskolerne I. II — Bürgers Historischer Atlas. — Graa-
zows Geografi Nr. 2 — Erslevs større Landkort for Skoler.
Knud Kristensen: Regnebog for Realskolernes øverste Klasser.
— Höüels Logaritmetabel. — P. Krogh-Jensen: Aritmetik*) —
A. Steen: Algebra*). — Gul Petersen: Geometri*). — Et
Bestik — En Tavle. — Lütvens Naturhistorie Nr. 2. — Strøms
Begyndelsesgrunde af Plantecierens. — Samme: Tostemmige
Sange af nordiske Komponister. — Axel R. Hansen: Salmer,
Sange og Vers. — Gymnastikfo.

De øvrige til skriftlige Arbejder benyttede Bøger skulle
have følgende Farver:

Til Skrivning mørkegrønne,	}
— danskt Stil sorte,	
— Distatsstil mørkerøde,	
— engelskt Stil mørkebrune,	
— tyft Stil lysegule,	
— fransk Stil mørkeblaa,	
— Regning lyseblaa,	
— Matematik lysegrønne,	linierede.

*.) Se Note til Side 32.

X.

Afgangseksamten.**Kriftlig Del.**

Torsdag den 10de Juni. Kl. 8—12. Dansk Stil.	Lørdag den 12'e Juni. Kl. 8—12. Geometri.
Fredag den 11te Juni. Kl. 8—12. Aritmetik.	Mandag den 14de Juni. Kl. 8—12. Praktisk Regning. — 4 - 8. Engelsk Version.

Mundtlig Del.

Tirsdag den 22de Juni. Kl. 6. Fransk.	Onsdag den 7de Juli. Kl. 8. Dansk.
Torsdag den 24de Juni. Kl. 5. Naturlære.	Fredag den 9de Juli. Kl. 1. Geografi.
Fredag den 25de Juni. Kl. 8. Matematik.	Lørdag den 10de Juli. Kl. 8. Naturhistorie.
Mandag den 5te Juli. Kl. 8 og Kl. 3. Engelsk.	Mandag den 12te Juli. Kl. 4. Historie.
Tirsdag den 6te Juli. Kl. 8 og Kl. 2. Tysk.	

XI.

Marselsamen.

Skriftlig Del.

Lørdag 26de Juni.		1—4	VII) Kl. dansk Stil, 7) — fransk Stil,
8—11	VII) 7) VI) 6) V) 5) IV) 4)	— dansk Stil, — tysk Stil, — engelsk Stil, — Diktatstil,	VI) — fransk Stil, 5) ... dansk Stil, 3) — Regning, 4) — Skrivning.
8—10	III) 3)	III) — Diktatstil,	1—3
1—4	VI) 6) V) 5)	VI) engelsk Stil, 5) mat. Øpg.	III) — Regning,
1—3	IV) 4) III) 3) II) 2)	IV) — Diktatstil, III) — Skrivning, II) — Diktatstil.	IV) — dansk Stil, 2) — Regning,
Mandag 28de Juni.		1—4	VII) — engelsk Stil, 7)
8—11	VII) 7) VI) 6) V) 5) IV) 4)	VII) Kl. Regning, 6) — tysk Stil, 5) — Regning, 4) — tysk Stil,	VI) — mat. Øpg., 5) — fransk Stil, 4) — Regning, 3) — engelsk Stil.
8—10	II) 2)	II) — Skrivning.	1—3

Mundtlig Del.
(og Gymnastik).

Mandag 12te Juli.	
Kl. 8	VI) Kl. Engelsf, 6) — III) — Regning, 3) — II) — Dansk, 2) —
— 10	VI) — Geometri, 6) — V) — Religion, 5) — IV) — III) — Gymnastik, II) — I) —
— 1	VII) — Dansk, 7) — VI) — Fransf, 6) — III) — Religion, 3) —
— 3	VII) — Fransf, 7) — IV) — Historie, 4) — I) — Naturhist. 1) —
Tirsdag 13de Juli.	
Kl. 8	VII) Kl. Historie, 7) — IV) — Regning, 4) — III) — Historie, 3) —
— 10	V) — Thyst, 5) — II) — Geografi, 2) —

Kl. 10	
	I) Kl. Religion, 1) — VII) — Thyst, 7) — VI) — Naturhist., 6) — V) — Aritmetik, 5) — — 3 8) 7) 6) 5) IV) 4) III) 3)
	— Gymnastik, — Religion, — Geografi.
Onsdag 14de Juli.	
Kl. 8	VII) Kl. Geometri, 7) — V) — Regning, 5) — III) — Naturhist., 3) —
— 10	VII) — Aritmetik, 7) — VI) — Thyst, 6) —
	4) 3) 2) 1) VI) — Dansk, 6) — IV) — Thyst, 4) II) — Historie, 2)

		Fredag 16de Juli.
Kl. 3	VI) Kl. Historie, 6) — V) — Geografi, 5) — IV) — Geografi. 4)	Kl. 8 VI) Kl. Aritmetik, 6) — V) — Dansf, 5) — III) — Engelsf, 3)
	Torsdag 15de Juli	
Kl. 8	VI) Kl. Geografi, 6) — V) — Naturhist., 5) — IV) — Dansf, 4)	— 10 VII) — Fysit, 7) — VI) — Religion, 6) — V) — Historie, 5) — 1) — Dansf, 1)
— 10	VIII) VII) — Gymnastik, VI) — V) — III) — Dansf, 3) — II) — Regning, 2) — I) — Regning, 1)	VII) — Regning, 6) — V) — Engelsf, 5) — IV) — Engelsf, 4)
— 1	VII) — Naturhist., 7) — II) — Religion, 2) — I) — Regning, 1)	— 3 VIII) — Engelsf, 7) — V) — Geometri, 5) — II) — Naturhist. 2)
— 3	VII) — Geografi, 7) — V) — Fransf, 5) — IV) — Naturhist. 4)	

Lørdagen den 17. Juli Kl. 10 afholdes Sangprøve; Kl. 11 meddeles Eksamensudfaldet; derefter begynder Sommerferien, der varer til Mandag den 23. August Kl. 8.

Til at overvære de mundtlige Eksaminer, Gymnastik- og Sangprøven, samt Meddelelsen af Eksamensudfaldet inbrydes Forældre, foresatte og enhver, der maatte interesser sig for Skolen.

Gaver til Skolens Museum og Bibliotek modtages med Tak ved Hr. Apoteker Teilmann-Friis og Skolens Bestyrer.

Nye Elever for det kommende Skoleaar ønskes om muligt tilmeldte før Sommerferien. Eleverne modtages helst uforberedte og i 6 à 7 Aars Alderen. Der advares indtrængende imod at anbringe Børnene i saakaldte Forberedelsesskoler de første Aar af deres Skoletid. Erfaringen viser, at saadanne Børn, naar de senere overgaa til den mere ordnede Skolegang, faa godt som altid staar tilbage for deres jævnalderende.

Optagelsesprøve Lørdag 17. Juli Kl. 2.

Den maanedlige Skolebetaling er i 1ste Klassé 3 Kr., i 2den 4, i 3dje 6, i 4de 7, i 5te 8, i 6te 9, i 7de 11 og i 8de 12. — Af Søskende betaler den første fuldt, den anden 1 Kr. under fuld Betaling, den 3dje 2 Kr. u. f. B., den fjerde, femte o. s. v. hver 3 Kr. u. f. B.
